

Петренко О. О., студент
Кузнєцова І. В., к. філол. н., доц.
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського»
Запорізький національний технічний університет

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ БІОТЕХНІЧНИХ ТЕРМІНІВ

Перекладаючи тексти галузі біотехнології, перекладач може зустріти труднощі, котрі виникають через притаманні термінам галузі метафоричні та метонімічні зв'язки, полісемію та омонімію значення, велику кількість аббревіатур, якими насичені тексти галузі та через використання складних термінів-слів, котрі в свою чергу значно ускладнюють переклад. Розглянемо декілька способів перекладу англійських багатокомпонентних біотехнічних термінів.

Словникові відповідники – вони можуть поділятися на дві групи: ті, що мають відповідники в цільовій мові (еквівалентні одиниці): *acceptor fluorescent protein* – акцепторний флуоресцентний білок, *bacterial promoter* – бактеріальний промотер – мають лише один еквівалент; *adenoviral vector* – аденовірусний вектор – перший компонент «*adenoviral*» має лише один еквівалент, а «*vector*» – а) вектор, б) переносник інфекції є багатоеквівалентною одиницею, *cloning vector* – клонуєчий вектор, *dual-color imaging* – двокольорова візуалізація – «*imaging*» може перекладатися як а) візуалізація, б) зображення, в) відтворення зображення; ті, що не мають відповідника

в цільовій мові (безеквівалентні одиниці): *ethical sourcing* – етичний форсинг.

Вибір варіантного відповідника залежить від ряду факторів без яких правильний переклад неможливий: треба точно визначити сферу вживання, в якому значенні вжито дане слово, спиратись на контекст: *adult stem cells* – а) стовбурові клітини дорослих, б) стовбурові клітини дефінітивних тканин, *assembly pattern (biom.)* – тип з'єднання, *assembly pattern (метал.)* – комплект моделей.

Транскодування – це такий спосіб перекладу, коли звукова та/або графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу. Розрізняють чотири види транскодування: транскрибування: *Antenna dye molecule* – антена молекули барвника; транслітеруванні: *acousto-optical deflector* – акустично-оптичний дефлектор; змішане транскодування: *alanine scanning mutagenesis* – скануючий аланіном мутагенез; адаптивне транскодування: *adenoviral transduction* – аденовірусна трансдукція.

Наступним способом перекладу біотехнологічних термінів є калькування – це прийом перекладу нових слів, коли відповідником простого чи складного слова вихідної мови в цільовій мові вибирається, як правило, перший за порядком відповідник у словнику: *active biomass* – активна біомаса, *aerial hyphae* – повітряні гіфи, *agro-fuels* – агропаливо. Цей спосіб перекладу можна застосовувати лише в тому випадку якщо норми вживання терміну співпадають в англійській та українській мовах.

Ще одним способом перекладу біотехнічних термінів є описовий переклад – це такий спосіб перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово, словосполучення, термін чи фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням, яке адекватно передає зміст цього слова або словосполучення: *Voltage sensor-containing phosphatase* – фосфатаза, що містить датчик напруги. Часто при використанні цього способу перекладу перекладач може припуститись помилки. Не переконавшись в існуванні відповідника в мові перекладу, він може за допомогою описового перекладу створити термінологічний дублет, який в подальшому може лише спричинити труднощі при дослідженні окремої предметної галузі.

Таким чином, вищенаведені приклади, які демонструють функціонування багатокомпонентних біотехнологічних термінів та можливі варіанти їх перекладу, звертають нашу увагу на те, що словосполучення притаманні біотехнологічній термінології особливого знання та осмислення при їх перекладі.